

УДК 631.164

JEL L10, G32

DOI 10.32782/2786-765X/2025-11-10

Вента Б.О.

здобувач третього рівня вищої освіти,

ПВНЗ «Європейський університет»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9075-3708>

НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті обґрунтовано, що воєнні дії чинять комплексний вплив на економіку аграрних підприємств через економічні (девальвація гривні, зростання інфляції, подорожчання кредитів), виробничі (руйнування виробничих об'єктів, дефіцит сировини, логістичні проблеми), соціальні (міграція працівників, скорочення трудових ресурсів), політичні (високий рівень воєнного ризику, невизначеність прав власності) та інституційні (недостатня ефективність програм держпідтримки) фактори. Визначено напрями та заходи адаптації інвестиційної стратегії аграрного підприємства в умовах воєнного часу: гнучке стратегічне планування та перегляд цілей і сценаріїв розвитку щоквартально; диверсифікація інвестицій та розподіл капіталу між кількома напрямками (виробництво, переробка, логістика); ризик-менеджмент та ідентифікація і страхування ризиків (валютних, логістичних, політичних); інновації та цифровізація і впровадження точного землеробства, агро ІТ, моніторингових систем. Обґрунтовано очікувані ефекти від впровадження запропонованих заходів: підвищення здатності реагувати на зміни середовища, зменшення загального ризику втрат, зниження впливу негативних напрямів, оптимізація витрат, підвищення продуктивності. Розкрито пріоритети формування післявоєнної інвестиційної стратегії аграрних підприємств: залучення іноземного капіталу; цифрова трансформація; «зелені» інвестиції, відновлення виробництва, ризик переробки. У сучасних умовах, коли галузь відновлюється після значних втрат і структурних змін, важливо не просто відбудувати виробничі потужності, а створити нову, більш стійку й технологічно розвинену модель аграрного бізнесу. Залучення інвестицій у цифрові рішення, інфраструктуру переробки, логістику та енергоефективність дає змогу не лише відновити виробництво, а й перейти до моделі високої доданої вартості, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародних ринках і забезпечить довгострокову економічну стабільність.

Ключові слова: інвестиційна стратегія, аграрне підприємство, фактори, адаптація, вплив, напрями, заходи, пріоритет.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна в Україні стала серйозним випробуванням для аграрного сектору, однієї з основних рушійних сил національної економіки, яка відіграє вирішальну роль у забезпеченні продовольчої безпеки держави та формуванні валютних надходжень. Знищення виробничої та логістичної інфраструктури, руйнування елеваторів і складських приміщень, пошкодження посівних площ і замінування ґрунтів, ускладнення експорту через блокування морських портів створило надзвичайно складні умови для стабільної діяльності аграрних підприємств [1]. Ситуацію ще більше загострюють нестача палива, дефіцит робочих кадрів через мобілізацію, а також різке зростання вартості насіння, добрив, технічних засобів та транспортних послуг [2]. Сукупність цих факторів спричинила не лише падіння обсягів виробництва, а й глибоку інвестиційну кризу, що поставила під сумнів можливість швидкого відновлення аграрної галузі у середньотривалій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні та практичні

аспекти розробки та реалізації інвестиційної стратегії аграрного підприємства розглянуті у роботах зарубіжних та національних вчених І. Вінніченка, Л. Гітмана, Дж. Кейнса, М. Портера, К. Пріб, Й. Шумпетера та І. Бланка, П. Гайдуцького, В. Геєця, О. Гривківської, О. Кириленка, М. Кіселя, О. Красовської, П. Макаренка, Л. Мельника, О. Мертенса, О. Поліщук, П. Саблука, І. Сидорова, О. Ястремської та ін. Проте дослідження адаптаційних інструментів реалізації інвестиційної стратегії аграрного підприємства в умовах війни є поодинокими та потребують подальшого поглиблення.

Метою статті є визначення напрямів адаптації інвестиційної стратегії аграрного підприємства в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Війна чинить комплексний вплив на економіку аграрних підприємств через економічні, виробничі, соціальні, політичні та інституційні фактори (табл. 1).

Так, з економічної точки зору, девальвація національної валюти, зростання інфляції та подорожчання кредитів призводять до

Таблиця 1

Основні фактори впливу війни на інвестиційну активність аграрних підприємств

Фактори	Вплив	Наслідки
Економічні	Девальвація гривні, зростання інфляції, подорожчання кредитів	Зниження доступності фінансових ресурсів, скорочення прибутковості проєктів
Виробничі	Руйнування виробничих об'єктів, дефіцит сировини, логістичні проблеми	Втрата частини активів, неможливість реалізації інвестиційних планів
Соціальні	Міграція працівників, скорочення трудових ресурсів	Нестача кадрів, підвищення витрат на оплату праці
Політичні	Високий рівень воєнного ризику, невизначеність прав власності	Зниження довіри інвесторів, відтік капіталу
Інституційні	Недостатня ефективність програм держпідтримки	Залежність підприємств від зовнішньої допомоги

Джерело: сформовано автором на основі [1; 2; 4]

скорочення доступності фінансових ресурсів та зниження прибутковості інвестиційних проєктів [3]. Виробничі фактори, такі як руйнування об'єктів інфраструктури, дефіцит сировини та проблеми з логістикою, безпосередньо обмежують можливість реалізації планів інвестицій, спричиняючи втрату активів.

Соціальні фактори, зокрема міграція працівників та скорочення трудових ресурсів, призводять до нестачі кадрів і збільшення витрат на оплату праці, що ускладнює підтримку виробничих процесів та інвестиційних проєктів. Політичні ризики, такі як високий рівень воєнного ризику та невизначеність прав власності знижують довіру інвесторів і сприяють відтоку капіталу. Інституційні чинники, пов'язані з недостатньою ефективністю державних програм підтримки, роблять підприємства залежними від зовнішньої допомоги та обмежують їхню здатність самостійно фінансувати інвестиційні ініціативи [4].

Варто зазначити, що попри складну ситуацію, українські аграрії продемонстрували дивовижну адаптивність і підприємливість, зокрема, багато господарств, особливо середнього масштабу, змогли швидко перебудувати свої бізнес-моделі, переорієнтувавши логістику на залізничні та автомобільні перевезення, налагодивши нові канали збуту через європейські ринки [5]. Підприємства,

які раніше залежали від сезонного кредитування чи імпортних поставок, почали шукати локальні джерела постачання ресурсів, впроваджувати цифрові рішення для управління виробництвом і зниження витрат (табл. 2).

Гнучке стратегічне планування є одним із ключових адаптаційних напрямів інвестиційної стратегії аграрних підприємств у воєнний період і передбачає постійний, систематичний перегляд цілей та сценаріїв розвитку щоквартально, що дозволить підприємству залишатися мобільним і готовим до швидких змін у зовнішньому середовищі, яке в умовах війни характеризується високою невизначеністю та непередбачуваністю.

Зокрема, регулярне оновлення стратегічних планів дає можливість оперативно реагувати на коливання цін на ресурси, такі як насіння, добрива, паливо чи техніка, що можуть суттєво впливати на собівартість виробництва і рентабельність проєктів [6], а також забезпечує швидке переналаштування логістичних схем у випадку перебоїв із транспортом або блокування маршрутів, що є критичним для доставки продукції на внутрішні та зовнішні ринки.

Диверсифікація інвестицій є важливим напрямом підвищення стійкості аграрного підприємства в умовах воєнної нестабільності, яка передбачає свідомий розподіл капіталу та

Таблиця 2

Напрями адаптації інвестиційної стратегії аграрного підприємства в умовах воєнного часу

Напрямок адаптації	Заходи	Очікуваний ефект
Гнучке стратегічне планування	Перегляд цілей і сценаріїв розвитку щоквартально	Підвищення здатності реагувати на зміни середовища
Диверсифікація інвестицій	Розподіл капіталу між кількома напрямками (виробництво, переробка, логістика)	Зменшення загального ризику втрат
Ризик-менеджмент	Ідентифікація і страхування ризиків (валютних, логістичних, політичних)	Зниження впливу негативних факторів
Інновації та цифровізація	Впровадження точного землеробства, агро ІТ, моніторингових систем	Оптимізація витрат, підвищення продуктивності

Джерело: сформовано автором на основі [4; 5; 6]

ресурсів між різними напрямками діяльності, такими як первинне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції, логістика, зберігання та маркетинг, що, в свою чергу, дозволяє уникнути надмірної концентрації ризиків у будь-якій одній сфері та забезпечує більшу гнучкість у випадку виникнення непередбачуваних обставин [7].

Диверсифікація сприяє підвищенню стабільності доходів та фінансової стійкості підприємства, оскільки в умовах коливання ринкових цін або тимчасових обмежень експорту певної продукції, наявність інших напрямів діяльності забезпечує джерела надходжень і підтримує операційну діяльність. Диверсифікація інвестицій є не просто інструментом зниження ризиків, а стратегічним підходом до збалансованого розвитку підприємства, що забезпечує його довгострокову життєздатність навіть у кризових умовах, підвищує стійкість до зовнішніх шоків і дозволяє ефективніше використовувати наявні ресурси.

Ризик-менеджмент є одним із ключових напрямів воєнної нестабільності який передбачає систематичну ідентифікацію, оцінку та управління ключовими ризиками, які можуть негативно впливати на фінансові результати та операційну діяльність підприємства. Для мінімізації цих ризиків підприємства застосовуватимуть різноманітні інструменти страхування і хеджування, включаючи валютне страхування, страхування врожаю, транспортних ризиків та фінансових зобов'язань [8]. Крім того, ефективний ризик-менеджмент передбачає створення внутрішніх механізмів контролю, резервування коштів та формування антикризових планів, що дозволяє оперативно реагувати на непередбачувані події та зменшувати їх негативний вплив.

Інновації та цифровізація (системи точного землеробства, агро ІТ-рішення, моніторингові системи і цифрові платформи для управління всіма аспектами виробничого циклу) також заслуговує на увагу у контексті адаптації інвестиційної стратегії аграрних підприємств у воєнний період, оскільки саме впровадження сучасних технологій дозволяє підприємствам не лише виживати в умовах високої невизначеності, а й підвищувати ефективність та конкурентоспроможність.

Системи точного землеробства дозволяють оптимізувати витрати на насіння, добрива та воду, застосовуючи ресурси точково там, де вони дійсно потрібні, що значно зменшує собівартість виробництва та підвищує ефективність використання земельних ресурсів. Агро ІТ-рішення включають програмне

забезпечення для планування посівів, моніторингу стану ґрунтів і прогнозування врожайності, що допомагає ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення навіть у нестабільних умовах [9].

Моніторингові системи та дрони дозволяють контролювати стан посівів, рівень вологості, шкідників та хвороби рослин у режимі реального часу, що зменшує ризики втрат і підвищує оперативність реакції на будь-які загрози для виробництва. Крім того, цифровізація дозволяє автоматизувати логістичні та виробничі процеси, контролювати запаси на складах, прогнозувати потреби у ресурсах та забезпечувати прозорість і облік фінансових потоків.

Завдяки впровадженню інновацій та цифрових технологій підприємства отримують змогу ефективніше управляти всіма процесами, знижувати експлуатаційні витрати, підвищувати продуктивність та скорочувати втрати ресурсів навіть у складних умовах війни, що створює додаткову конкурентну перевагу і закладає основу для стійкого розвитку підприємства в післявоєнний період [10].

Інновації та цифровізація перетворюють інвестиційну стратегію на динамічний та адаптивний інструмент управління, який дозволяє аграрному підприємству оптимізувати виробничі процеси, мінімізувати ризики та підвищувати ефективність навіть у кризових умовах, забезпечуючи довгострокову стійкість та розвиток.

Таким чином, запропоновані заходи дозволяють аграрним підприємствам не лише виживати у воєнний період, але й підтримувати операційну стабільність, мінімізувати фінансові та виробничі ризики, а також закласти основу для післявоєнного відновлення та розвитку [9].

Інвестиційна стратегія в умовах воєнної нестабільності спирається не стільки на агресивне зростання, скільки на гнучкість, диверсифікацію та управління ризиками, що означає те, що підприємства переходять від класичної моделі «розширення» до більш обережної тактики «збереження та адаптації» (рис. 1).

Одним із ключових пріоритетів формування післявоєнної інвестиційної стратегії аграрних підприємств є відновлення виробництва, що є фундаментальним кроком для забезпечення економічної стабільності та забезпечення продовольчої безпеки країни, що передбачає комплексну реконструкцію всіх елементів виробничої інфраструктури, які зазнали пошкоджень або руйнувань під

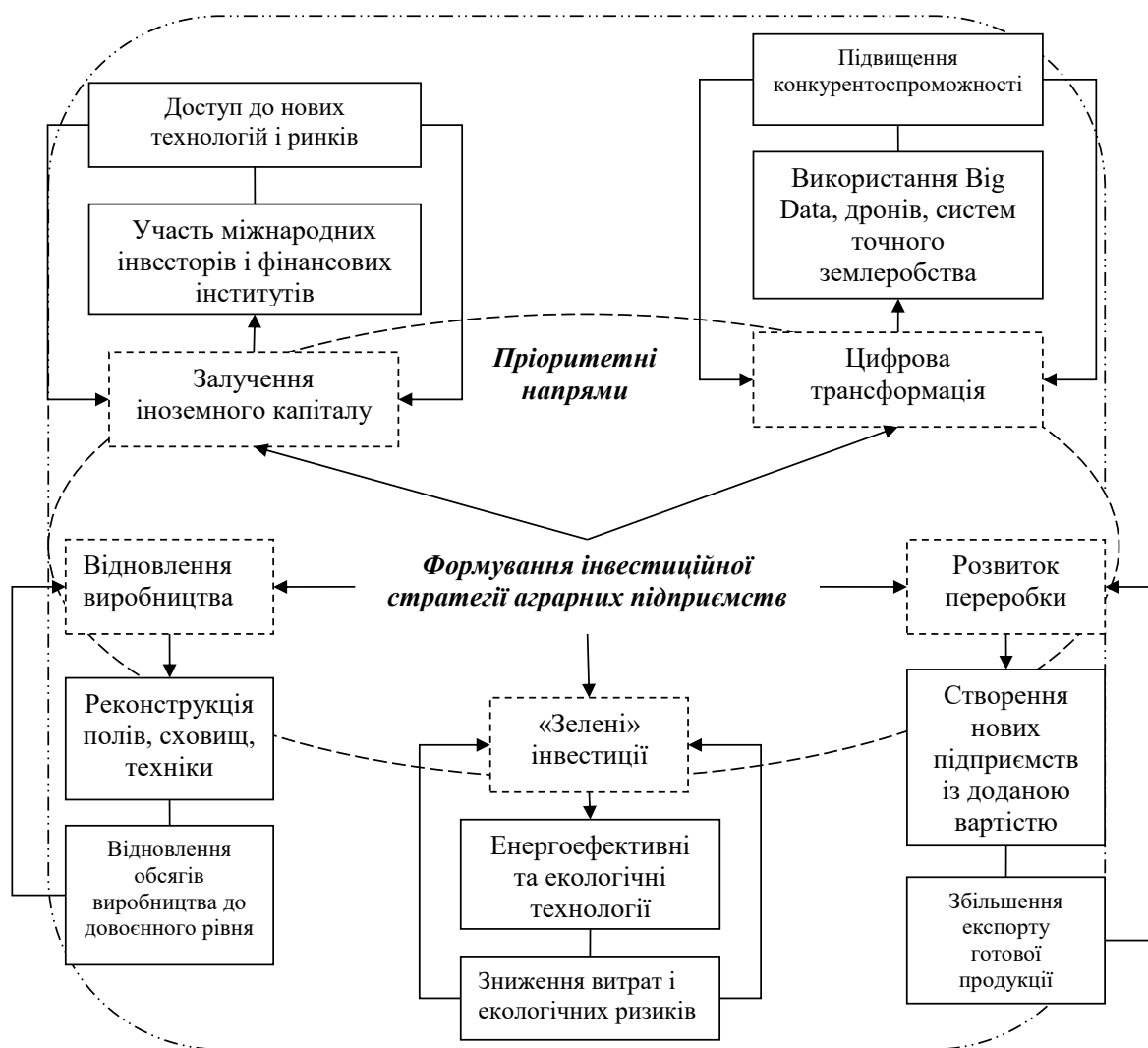

Рис. 1. Пріоритети формування післявоєнної інвестиційної стратегії аграрних підприємств

Джерело: розробка автора

час воєнних дій, зокрема, відновлення полів та посівних площ, очищення і рекультивація земель від мін і уламків, ремонт та модернізація складів, елеваторів, техніки та обладнання, а також відновлення транспортних та зберігаючих систем, необхідних для ефективного зберігання та реалізації продукції.

Післявоєнне відновлення та формування інвестиційної стратегії аграрних підприємств передбачає розвиток переробки сільськогосподарської продукції, тобто створення та модернізацію підприємств із високою доданою вартістю, що дозволить ефективніше використовувати наявні ресурси, мінімізуючи втрати та збільшуючи прибутковість кожного етапу виробничого ланцюга.

Крім економічних переваг, розвиток переробки має значний соціальний ефект, а саме створюються нові робочі місця в сільській місцевості, активізується розвиток локальної інфраструктури, підвищується зайнятість

населення, відбувається розвиток місцевих громад.

Таким чином, розвиток переробки сільськогосподарської продукції є одним із найперспективніших напрямів післявоєнної інвестиційної політики, який поєднує економічні, соціальні та стратегічні вигоди: він підвищує ефективність використання ресурсів, стимулює внутрішнє виробництво, формує нові ринки збуту та забезпечує сталий розвиток аграрної економіки України.

Одним із ключових пріоритетів післявоєнної інвестиційної стратегії аграрних підприємств є залучення іноземного капіталу, що передбачає активну участь міжнародних інвесторів, фінансових інститутів і донорських організацій у реалізації проєктів відновлення та розвитку сільського господарства [7]. В умовах обмежених внутрішніх ресурсів саме зовнішні інвестиції можуть стати потужним каталізатором для модернізації аграрного

виробництва, впровадження інновацій і відновлення зруйнованої інфраструктури.

Співпраця з іноземними партнерами відкриває для українських підприємств доступ до сучасних технологій, новітнього обладнання, управлінських практик та глобальних ринків збуту, що дозволить підвищити ефективність використання ресурсів, покращити якість продукції та зробити її конкурентоспроможною на міжнародному рівні. Крім того, участь відомих міжнародних інвесторів підвищує рівень довіри до українського аграрного сектору, що сприяє залученню додаткових фінансових потоків і зниженню вартості кредитних ресурсів [11].

Залучення іноземного капіталу – не лише фінансове підживлення аграрного сектору, а й шлях до його якісної трансформації, який відкриває нові можливості для технологічного оновлення, розширення експортного потенціалу та посилення позицій України на світовому аграрному ринку.

Окремим і надзвичайно перспективним напрямом післявоєнної інвестиційної стратегії аграрних підприємств є «зелені» інвестиції, які спрямовані на впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій у виробничий процес. У сучасних умовах, коли питання відновлення економіки тісно пов'язане з екологічною безпекою та сталим розвитком, цей напрям набуває особливої актуальності.

Впровадження «зелених» технологій означає перехід від традиційних, енергоємних методів виробництва до сучасних, більш ощадливих рішень, таких як використання сонячної та вітрової енергії, систем крапельного зрошення, енергоефективної техніки, біогазових установок і технологій повторного використання відходів, що дозволить підприємствам знизити витрати на паливо, електроенергію та матеріали і є особливо важливим у період обмежених ресурсів і високих цін на енергоносії.

Напрямок «зелених» інвестицій є не лише засобом економії ресурсів, а й інструментом екологічної модернізації аграрного виробництва, який поєднує економічну вигоду з екологічною відповідальністю, а його реалізація формує основу для сталого, конкурентоспроможного та екологічно безпечного розвитку аграрного сектору України в післявоєнний період.

Пріоритетом сучасного розвитку аграрного сектору є цифрова трансформація агропідприємств, яка охоплює комплексне впровадження інноваційних технологій

(використання Big Data і систем аналітики до застосування дронів, GPS-навігації, сенсорів і рішень точного землеробства), завдяки чому аграрні підприємства зможуть не лише автоматизувати рутинні процеси, а й приймати більш обґрунтовані управлінські рішення на основі аналізу великих обсягів даних про стан ґрунтів, посівів, погоду та ринок, що, в свою чергу, сприятиме оптимізації витрат, підвищенню продуктивності, раціональному використанню ресурсів і зменшенню втрат [12]. Крім того, цифровізація дозволяє прогнозувати виробничі та ринкові ризики, оперативно реагувати на зміни кон'юнктури й забезпечувати стабільну конкурентоспроможність українських аграрних підприємств на світових ринках. Таким чином, цифрова трансформація стає не просто технологічним оновленням, а стратегічним напрямом, що формує основу інноваційного, ефективного та екологічно збалансованого агропідприємства майбутнього.

Висновки. Отже, впровадження зазначених напрямів стає ключовим завданням післявоєнного формування інвестиційної стратегії аграрних підприємств України. У сучасних умовах, коли галузь відновлюється після значних втрат і структурних змін, важливо не просто відбудувати виробничі потужності, а створити нову, більш стійку й технологічно розвинену модель аграрного бізнесу. Залучення інвестицій у цифрові рішення, інфраструктуру переробки, логістику та енергоефективність дає змогу не лише відновити виробництво, а й перейти до моделі високої доданої вартості, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародних ринках і забезпечить довгострокову економічну стабільність.

Водночас формування післявоєнної інвестиційної стратегії має враховувати потребу у раціональному використанні природних і фінансових ресурсів, розвитку людського капіталу та створенні безпечного бізнес-середовища, здатного приваблювати як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. У результаті аграрний сектор може стати локомотивом економічного зростання, що забезпечуватиме продовольчу безпеку, експортний потенціал і соціальну стабільність у сільських регіонах. Таким чином, впровадження цих напрямів не лише сприяє відновленню після війни, а й створює стратегічні передумови для сталого розвитку та глибокої інтеграції українського сільського господарства у глобальну економіку.

Бібліографічний список

1. Ключковська В.О., Ключковський О.В., Трегубов О.С. Макроекономічні аспекти відновлення функціонування малого та середнього бізнесу в контексті повоєнної відбудови національної економіки України. *Економіка і організація управління*. 2023. Вип. 1. С. 89–98.
2. Логоша Р.В., Поліщук О.А., Дяченко М.В. Напрями активізації інвестиційної діяльності в сфері сільськогосподарства в умовах воєнного стану й поствоєнного відновлення. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 12. С. 57–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_12_8
3. Турбовець С.Б. Системи розвитку аграрних підприємств як інструментарій формування економіки інноваційного типу. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2024. № 3 (20). С. 125–139.
4. Пурій Г.М. Сучасний стан та основні тенденції залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 44. С. 199–203.
5. Самойлик Ю.В., Вернигора М.В. Стратегічні перспективи розвитку агропродовольчого сектору в умовах глобальної циркулярної економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 3. С. 378–385.
6. Кісіль М.І. Негативи в управлінні інвестиційними агропроектами національного значення. *Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: механізми та стратегії: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції*. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2024. 272 с.; С. 230–234. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-364-7-49>
7. Шпикуляк О.Г., Пугачов М.І., Грищенко О.Ю. Ксенофонтowa К.Ю. Економічні тенденції розвитку аграрного підприємництва в сучасних умовах: аспекти воєнного часу. *Modern Economics*. 2023. № 41 (2023). С. 170–178. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-24](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-24)
8. Al-Ababneh H.A., Osmonova A., Dumanska I., Matkovskiy P., Kalynovskyy A. Analysis of export of agricultural products in the context of the global food crisis. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. №. 4. p. 526.
9. Рогожук Н. Перспективи розвитку аграрного бізнесу в Україні в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-14>, URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2724/2641>
10. Ковбаса О.М. Компоненти стратегічного розвитку аграрного підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-123>, URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4813/4753>
11. Шимановська-Діанич Л.М., Шкробот М.В., Бережна Ю.Г., Гнатенко І.А. Стратегічні орієнтири в плануванні діяльності інноваційно активного підприємства в умовах удосконалення податкової політики, інвестиційних ризиків та управління змінами в знаннєвій економіці. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 1. С. 117–124.
12. Солоп А. Аграрний сектор України: сучасні виклики та можливості. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. Вип. 20. С. 147–158.

References

1. Klochkovska V.O., Klochkovskiy O.V., Trehubov O.S. Makroekonomichni aspekty vidnovlennia funktsionuvannia maloho ta serednoho biznesu v konteksti povoiennoi vidbudovy natsionalnoi ekonomiky Ukrainy [Macroeconomic aspects of the restoration of the functioning of small and medium-sized businesses in the context of the post-war reconstruction of the national economy of Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. 2023. Vyp. 1. S. 89–98.
2. Lohosha R.V., Polishchuk O.A., Diachenko M.V. Napriamy aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti v sferi silskoho hospodarstva v umovakh voiennoho stanu y postvoiennoho vidnovlennia [Directions for activating investment activities in the agricultural sector under martial law and post-war recovery]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. 2023. № 12. S. 57–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_12_8
3. Turbovets S.B. Systemy rozvytku ahrarnykh pidpriemstv yak instrumentarii formuvannia ekonomiky innovatsiinoho typu [Systems for the development of agricultural enterprises as a tool for the formation of an innovative economy]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*. 2024. № 3 (20). S. 125–139.
4. Purii H.M. Suchasnyi stan ta osnovni tendentsii zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy [Current status and main trends in attracting foreign direct investment into the economy of Ukraine]. *Infrastruktura rynku*. 2020. Vyp. 44. S. 199–203.
5. Samoilyk Yu.V., Vernyhora M.V. Stratehichni perspektyvy rozvytku ahroprodovolchoho sektoru v umovakh hlobalnoi tsyrkuliarnoi ekonomiky [Strategic prospects for the development of the agri-food sector in the context of a global circular economy]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. 2023. № 3. S. 378–385.
6. Kisil M.I. Nehatyvy v upravlinni investytsiinymy ahroproiektamy natsionalnoho znachennia *Reformuvannia ekonomiky v konteksti mizhnarodnoho spivrobitnytstva: mekhanizmy ta stratehii: materialy dopovidei Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii* [Negatives in the management of investment agricultural projects of national importance. *Reforming the economy in the context of international cooperation: mechanisms and strategies: materials of the reports of the International Scientific and Practical Conference*]. Lviv-Torun: Liha-Pres. 2024. 272 s.; S. 230–234. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-364-7-49>

7. Shpykuliak O.H., Puhachov M.I., Hryshchenko O.Yu., Ksenofontova K.Yu. Ekonomichni tendentsii rozvytku ahrarnoho pidpriemnytstva v suchasnykh umovakh: aspekty voiennoho chasu [Economic trends in the development of agricultural entrepreneurship in modern conditions: wartime aspects]. *Modern Economics*. 2023. № 41 (2023). S. 170–178. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-24](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-24)
8. Al-Ababneh H.A., Osmonova A., Dumanska I., Matkovskiy P., Kalynovskyy A. Analysis of export of agricultural products in the context of the global food crisis. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. №. 4. p. 526.
9. Rohozhuk, N. Perspektyvy rozvytku ahrarnoho biznesu v ukraini v umovakh viiny [Prospects for the development of agrarian business in Ukraine in conditions of war]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-14>, URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2724/2641>
10. Kovbasa O.M. Komponenty stratehichnoho rozvytku ahrarnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Components of strategic development of agrarian entrepreneurship in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-123>, URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4813/4753>
11. Shymanovska-Dianykh L.M., Shkrobot M.V., Berezhna Yu.H., Hnatenko I.A. Stratehichni oriiientyry v planuvanni diialnosti innovatsiino aktyvnoho pidpriemnytstva v umovakh udoskonalennia podatkovoi polityky, investytsiinykh ryzykiv ta upravlinnia zminamy v znannievii ekonomitsi [Strategic guidelines in planning the activities of an innovatively active enterprise in the context of improving tax policy, investment risks and managing changes in the knowledge economy]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. 2022. № 1. S. 117–124.
12. Solop A. Ahrarnyi sektor Ukrainy: suchasni vyklyky ta mozhlyvosti [Ukraine's agricultural sector: current challenges and opportunities]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriya: Ekonomika*. 2024. Vyp. 20. S. 147–158.

Bogdan Venta

Postgraduate Student,

Private Higher Educational Establishment “European University”

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9075-3708>

DIRECTIONS FOR ADAPTATION OF THE INVESTMENT STRATEGY OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE IN WAR CONDITIONS

The article substantiates that military actions have a complex impact on the economy of agricultural enterprises through economic (devaluation of the hryvnia, rising inflation, higher cost of loans), production (destruction of production facilities, shortage of raw materials, logistical problems), social (worker migration, reduction of labor resources), political (high level of military risk, uncertainty of property rights) and institutional (insufficient effectiveness of state support programs) factors. The directions and measures for adapting the investment strategy of an agricultural enterprise in wartime conditions have been determined: flexible strategic planning and quarterly review of development goals and scenarios; diversification of investments and distribution of capital between several areas (production, processing, logistics); risk management and identification and insurance of risks (currency, logistics, political); innovation and digitalization and implementation of precision agriculture, agro IT, monitoring systems. The expected effects of implementing the proposed measures are substantiated: increasing the ability to respond to environmental changes, reducing the overall risk of losses, reducing the impact of negative trends, optimizing costs, and increasing productivity. The priorities for forming a post-war investment strategy for agricultural enterprises are revealed: attracting foreign capital; digital transformation; “green” investments, resumption of production, and processing risk. In today's conditions, when the industry is recovering after significant losses and structural changes, it is important not just to rebuild production capacities, but to create a new, more sustainable and technologically advanced model of agrarian business. Attracting investments in digital solutions, processing infrastructure, logistics, and energy efficiency makes it possible not only to resume production, but also to move to a high value-added model, which will help increase the competitiveness of Ukrainian enterprises in international markets and ensure long-term economic stability.

Keywords: investment strategy, agricultural enterprise, factors, adaptation, impact, directions, measures, priority.

Стаття надійшла: 17.09.2025

Стаття прийнята: 04.10.2025

Стаття опублікована: 31.10.2025